

Posudek oponentky diplomové práce

Název diplomové práce: Genderové zatížení pedagogické komunikace mezi učitelkami a dětmi na prvním stupni základní školy

Autorka: Tereza Svobodová

Diplomovou práci Terezy Svobodové lze charakterizovat jako důkladnou studii genderových stereotypů v pedagogické komunikaci. Práce obsahuje teoretický exkurz do problematiky, který poskytuje oporu následující empirické části. Vzhledem k autorce nelze mít výhrad, jak téma genderové problematiky zpracovala, nicméně ve čtenáři, který se v této oblasti nepohybuje pravidelně, vyvstává otázka, zda badatelé v oblasti genderových stereotypů neřeší někdy problematiku poněkud stereotypně. Z formulací a kritiky genderových stereotypů tak vyplývají spíše jejich zápory, než přínos, který přinášejí jednotlivcům. Sama autorka jich několik zmiňuje v podkapitole primární socializace, kdy se děti snaží nacházet nějaký řád a právě genderová role v nejběžnějším případě prezentována matkou a otcem jim poskytují určitý druh opory pro orientaci v nejbližším světě, a to otec nemusí být kutil a matka jemná pečovatelka. Nicméně z hlediska fungování je určitá „komplementarita“ rolí (a těl) důležitá (i u homosexuálních párů). Těmto studiím by slušelo jít více do podstaty stereotypu, jeho funkce v lidském životě, v socializaci, v psychice, v kultuře.

Empirická část je provedena velmi pečlivě. Badatelka se zdárně vyrovnala s úskalími, která čekají na člověka/člověčici během výzkumu. Šikovně propojila kvalitativní část s částí kvazi-kvalitativní, takže vytvořila plastický obraz jednání jednotlivých učitelek vzhledem k dětem. Nicméně, přestože se vyrovnávala s různými počty žáků a metodu výpočtů přesně popsala, v kvazi kvalitativní části by mne zajímalo na kolik aktivních/pasivních/rušících dětí učitelka reagovala z celkového počtu aktivních/pasivních/rušících.

V kvalitativní části je na příkladu učitelky Cecílie prezentována zvláštní bezmoc. Autorka se zmiňuje, že její obtížná situace byla způsobena benevolencí předchozí učitelky Barbory. Tento příklad představuje zrod stereotypu učitelky angličtiny a zdá se, že je podporován i rodiči a třídní učitelkou. Proč? A proč se Cecílie tomuto tlaku přizpůsobila?

V tom, jak jsou vedeny hodiny Anny, Barbory a Cecílie vidíme funkci řádu, jakou hraje úlohu bez ohledu na to, zda je učitelka muž či žena. Vidíme to, že rozbití řádu bez jeho substituce plnohodnotným systémem jiného druhu/řádu nepřináší užitek v pedagogickém slova smyslu a na to by angažovaná věda měla myslet.

Z hlediska formálního je diplomová práce zcela bezproblémová, je logicky členěna, obsahuje minimální množství překlepů a literatura je adekvátně citována.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ohodnocení výborně.

Mgr. Markéta Levínská, Ph.D.